

Sygn. akt I ACa 275/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Janusz Leszek Dubij
Sędziowie	:	SA Jadwiga Chojnowska (spr.) SA Elżbieta Kuczyńska
Protokolant	:	Urszula Westfal

po rozpoznaniu w dniu 7 czerwca 2013 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **D. B.**

przeciwko **Z. T. i S. T.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Łomży

z dnia 29 czerwca 2011 r. sygn. akt I C 186/11

I. zmienia zaskarżony wyrok w stosunku do pozwanej Z. T. w ten sposób, że zasądza od pozwanej Z. T. na rzecz D. B. kwotę 58.470 (pięćdziesiąt osiem tysięcy czterysta siedemdziesiąt) złotych z ustawowymi odsetkami od 30 marca 2011 r. oraz kwotę 4.942 (cztery tysiące dziewięćset czterdzieści dwa) złotych tytułem zwrotu części kosztów procesu przy czym spełnienie świadczenia w tym zakresie przez pozwanego S. T. zwalnia pozwaną od świadczenia; oddala powództwo w stosunku do pozwanej w pozostałym zakresie;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od pozwanej Z. T. na rzecz D. B. kwotę 3.152 (trzy tysiące sto pięćdziesiąt dwa) złotych tytułem zwrotu części kosztów procesu poniesionych w postępowaniu apelacyjnym i kasacyjnym;

IV. nakazuje ściągnąć od powódki na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łomży kwotę 2.945 (dwa tysiące dziewięćset czterdzieści pięć) złotych tytułem części brakujących kosztów sądowych;

V. nakazuje Skarbowi Państwa – Sądowi Okręgowemu w Łomży wypłacić adw. P. S. kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych, powiększoną o należny podatek VAT, tytułem pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

D. B. wniosła o zasądzenie solidarnie od pozwanych Z. T. i S. T. kwoty 125.310 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu. Podała, że pozwani sprzedając jej prawa do nieruchomości gruntowych nie poinformowali jej o zaległościach podatkowych względem Skarbu Państwa. Naczelnik Urzędu Skarbowego w Ł. uznał ją zaś solidarnie odpowiedzialną za te zaległości, a ona z uwagi na zagrożenie egzekucją, opłaciła je w całości.

Z. T. i S. T. wniosli o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 29 czerwca 2011 r. Sąd Okręgowy w Łomży zasądził od pozwanych na rzecz powódki kwotę 125.310 zł wraz z odsetkami oraz kwotę 9.883 zł tytułem kosztów procesu.

Powyższe orzeczenie zostało oparte o następujące ustalenia faktyczne.

Z. T. i S. T. są małżeństwem od 22 lat. S. T. od 1998 r. prowadził działalność gospodarczą pod nazwą P. w J.. Dyrektor Urzędu Kontroli Skarbowej w B. decyzjami z dnia 26 czerwca 2003 r. określił pozwanemu zobowiązanie w podatku akcyzowym, w szczególności od sprzedaży oleju opałowego na cele inne niż opałowe, za miesiąc grudzień 2002 r. w wysokości 228.614 zł, a za miesiąc marzec 2003 r. - 80.504 zł oraz z tytułu odsetek od tych zaległości podatkowych.

W dniu 1 lipca 2003 r. pozwani przenieśli na rzecz D. B. (siostry pozwanej), prawo użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w obrębie wsi Ś., gmina R. wraz z własnością znajdujących się na tej nieruchomości budynków stanowiących odrębny od gruntu przedmiot własności za cenę 7.000 zł oraz własność niezabudowanych nieruchomości położonych w obrębie wsi J., gmina J. i własność nieruchomości położonej w obrębie wsi K., gmina J. za cenę 4.500 zł.

Tego samego dnia przenieśli na rzecz powódki także własność zabudowanej nieruchomości położonej w obrębie wsi B., gmina T. oraz własność zabudowanej nieruchomości położonej w obrębie wsi G., gmina T. – za cenę 10.000 zł.

Przy zawieraniu tych wszystkich umów pozwani jako zbywcy oświadczyli, że prawa do nieruchomości przysługują im na zasadzie wspólności ustawowej.

Także w dniu 1 lipca 2003 r. S. T. zbył na rzecz powódki, stanowiącą jego majątek odrębny, zabudowaną nieruchomość położoną w J. oraz ruchomości stanowiące wyposażenie budynku mieszkalnego – za cenę 50.000 zł.

Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Łomży z dnia 10 stycznia 2005 r. S. T. został uznany za winnego tego, że w dniu 1 lipca 2003 r. w celu udaremnienia wykonania decyzji Dyrektora Izby Skarbowej w B., wydanej w celu zaspokojenia wierzytelności Skarbu Państwa, zbył D. B. wyżej wymienione nieruchomości i został za to skazany na karę grzywny.

W dniu 29 września 2005 r. pozwani ustanowili rozdzielność majątkową w formie aktu notarialnego.

Decyzjami Naczelnika Urzędu Celnego w Ł. z dnia 12 września 2007 r. orzeczono o solidarnej odpowiedzialności podatkowej D. B., jako nabywcy środków trwałych związanych z działalnością gospodarczą zbywcy (S. T.), za jego zaległości podatkowe, w szczególności z tytułu podatku akcyzowego oraz odsetek od tych zaległości podatkowych powstałych do dnia nabycia środków trwałych. Dyrektor Izby Celnej w B. utrzymał w mocy decyzje organu pierwszej instancji i na podstawie tych decyzji została wszczęta egzekucja. Należności Skarbu Państwa wynikające z decyzji Naczelnika Urzędu Celnego w Ł. zostały przez powódkę opłacone w całości.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Okręgowy uznał, że powództwo zasługuje na uwzględnienie.

Wskazał, że należności podatkowe pozwanego mogły być zaspokojone z majątku wspólnego pozwanych małżonków (art. 41 § 1 k.r.o, w brzmieniu przed dniem 20 stycznia 2005 r.). W wyniku więc uiszczenia podatku obciążającego pozwanego przez powódkę (osobę trzecią) korzyść majątkową odnieśli oboje pozwani małżonkowie. Powinni oni być zobowiązani do zwrotu kwoty i odpowiadającej zapłaconemu podatkowi na podstawie art. 405 k.c., a ich odpowiedzialność ukształtowana jest in solidum.

O kosztach procesu rozstrzygnął na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniosła Z. T., wnosząc o oddalenie powództwa w stosunku do niej.

Wyrokiem z dnia 16 lutego 2012 r. Sąd Apelacyjny w Białymstoku zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił powództwo w stosunku do pozwanej Z. T., nakazał ściągnąć od powódki na rzecz Skarbu Państwa kwotę 6.266 zł tytułem brakujących kosztów sądowych.

Akceptując ustalenia faktyczne Sądu I instancji, Sąd Apelacyjny poszukiwał właściwej podstawy prawnej żądania powódki i wyjaśnił, że nie ma tu zastosowania przepis art. 518 § 1 pkt 1 k.c. (z racji braku zbywalności wierzytelności podatkowej), a także przepis art. 405 k.c., skoro nie zostały wykazane przez powódkę wszystkie przesłanki roszczenia z bezpodstawnego wzbogacenia skierowanego wobec pozwanej. Stan zubożenia powódki powstał dopiero po uiszczeniu należności podatkowych (2008 - 2010 r.), pozwani małżonkowie pozostawali wówczas w ustroju rozdzielnosci majątkowej, toteż stan wzbogacenia mógł powstać jedynie w majątku pozwanego, a nie jego żony, która nie była podatnikiem, nie miała już majątku wspólnego z pozwanym i umorzono wobec niej postępowanie egzekucyjne.

W wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej powódki, wyrokiem z dnia 7 marca 2013 r. Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Białymstoku do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 405 k.c. wskazał, że zapłata należności podatkowej obciążającej inną osobę (podatnika) może oznaczać stan bezpodstawnego wzbogacenia płacącego nawet wówczas, gdy w wyniku odpowiedniej decyzji podatkowej przyjęto solidarną odpowiedzialność osoby płacącej za zobowiązania podatkowe (art. 107 § 1a - Ordynacji podatkowej z 1997 r.). W takiej sytuacji bezpodstawnie wzbogaconym może być podatnik a uzyskana przez niego korzyść majątkowa polega na nieponiesieniu (zaoszczędzeniu) wydatku związanego z zapłatą należności podatkowej.

W związku z tym Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że pozwana (żona podatnika) nie została objęta odpowiednią decyzją ustanawiającą jej solidarną odpowiedzialność podatkową z podatnikiem - mężem (art. 112 § 1 i art. 107 § 1a - ordynacji podatkowej z 1997 r.). Oznacza to, że pozwaną nie obciążał wynikający z takiej decyzji obowiązek zapłaty podatku określonego w decyzji podatkowej. Zapłata przez powódkę podatków obciążających pozwanego nie spowodowała zatem stanu wzbogacenia w rozumieniu art. 405 k.c. także po stronie pozwanej w postaci „zmniejszenia pasywów” w jej majątku. Dlatego też, powódka (nabywca przedsiębiorstwa podatnika) po zapłaceniu należności podatkowej podatnika nie nabyła roszczenia na podstawie art. 405 k.c. wobec małżonka tego podatnika. Dlatego też za niezasadne uznał zarzuty naruszenia art. 405 k.c., zaś za bezprzedmiotowe zarzuty skierowane przeciwko art. 29 § 1 i 2 oraz art. 111 § 1, 3 i 4 - Ordynacji podatkowej z 1997 r.

Sąd Najwyższy zgodził się też z argumentem zawartym w odpowiedzi na skargę kasacyjną, że prawna motywacja zarzutu naruszenia art. 471 k.c. w skardze jest bardzo ogólna, a nadto zarzut taki wyraźnie został wyekspozowany dopiero w postępowaniu kasacyjnym. Zaznaczył jednak, że problem prawnej kwalifikacji roszczenia należy do sądu (art. 187 § 1 k.p.c.). Podał, że powódka w pozwie powoływała się na umowę sprzedaży i domagała się zapłaty kwoty odpowiadającej wartości uiszczonych należności. Sąd pierwszej instancji uwzględnił jej żądanie, przyjmując, że wynika ono z art. 405 k.c., a Sąd Apelacyjny rozważał nawet możliwość odwołania się do przepisów o subrogacji (art. 518 § 1 k.c.), rozpoznając i uwzględniając apelację pozwanej. W tak ukształtowanym przebiegu postępowania rozpoznawczego nie mogło dojść do wskazania przez powódkę art. 471 k.c. jako alternatywnej podstawy prawnej zgłoszonego roszczenia

pieniężnego, mimo ogólnego wskazania w pozwie tego, że zapłata przez powódkę podatku za podatnika nastąpiła w związku z zawarciem w 2003 r. umów sprzedaży z pozwanymi. Oznacza to możliwość rozpoznania żądania powódki o naprawienie szkody także na podstawie art. 471 k.c.

Ponownie rozpoznając sprawę wskutek wniesionej apelacji Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie, ale jedynie częściowe.

Wstępnie zaznaczyć należy, że Sąd odwoławczy jest związany granicami środka odwoławczego, co w okolicznościach niniejszej sprawy oznacza, że zakresem rozpoznania objęte jest orzeczenie Sądu I instancji w części dotyczącej roszczenia powódki skierowanego przeciwko pozwanej Z. T..

Dodać również trzeba, że na obecnym etapie postępowania bezsporne były ustalenia faktyczne, jakie legły u podstaw zaskarżonego wyroku, a zatem rozważenia wymagało jedynie zastosowanie do dochodzonego roszczenia odpowiednich przepisów prawa materialnego.

W związku z tym wskazać należy, że z treści pozwu wynika, że D. B. swoje roszczenia wobec Z. T. wywodziła z faktu zawarcia umów przenoszących własność nieruchomości, których pozwana była współwłaścicielem na zasadzie wspólności ustawowej ze swoim mężem S. T.. Poniesionej szkody dopatrywała się zaś w, będących następstwem tych transakcji, powstaniu po jej stronie obowiązku uiszczenia należności podatkowych ciężących na S. T., w wyniku którego zmuszona została uiścić kwotę dochodzoną pozwem. Wskazać też wypada, że mimo tego, iż do pozwu dołączono jedynie 2 umowy przeniesienia własności to w zasięgu oceny Sądu Apelacyjnego, z uwagi na przeprowadzenie dowodu z dokumentów znajdujących się w aktach postępowań administracyjnych, znajdowały się także inne akty notarialne sporządzone w dniu 1 lipca 2003 r. w Kancelarii Notarialnej w Ł. przed Notariuszem W. W..

Wszystkie sporne umowy zostały zawarte w dniu 1 lipca 2003 r. Sprzedający każdorazowo złożyli zapewnienie, że sprzedawane nieruchomości wolne są od obciążeń, praw i roszczeń osób trzecich.

W tym miejscu wskazać należy, że zgodnie z art. 535 k.c. umowa sprzedaży polega na tym, że sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego własność rzeczy i wydać mu rzecz, a kupujący zobowiązuje się rzecz odebrać i zapłacić sprzedawcy cenę. Istotą umowy sprzedaży z punktu widzenia świadczenia sprzedającego jest przewłaszczenie rzeczy ze sprzedawcy na kupującego. Rolą sprzedawcy jest zatem spełnienie świadczenia polegającego na postawieniu kupującego w pewnej, przysługującej mu dotąd sytuacji prawnej (uprawnienia z tytułu własnościowego stosunku prawnego) i faktycznej. Z punktu widzenia kupującego nieruchomości ważne jest więc, aby został przeniesiony na niego tytuł prawny, aby faktyczna sytuacja rzeczy, tj. jej stan, związki z innymi przedmiotami lub osobami, zostały nienaruszone, ale również aby bez zmian pozostała sytuacja prawna nieruchomości, w tym m.in. brak roszczeń ze strony osób trzecich czy stan roszczeń wobec osób trzecich. Aby sprzedawca mógł odpowiadać za prawidłowe wykonanie swojego świadczenia, umowa sprzedaży musi precyzować przysługującą sprzedawcy sytuację prawną i faktyczną. W okolicznościach niniejszej sprawy cel ten miał być osiągnięty poprzez złożenie przez sprzedających zapewnienia co do istnienia pewnej sytuacji prawnej i faktycznej. Celem takiego zapewnienia jest, najogólniej rzecz ujmując, umożliwienie wejścia kupującego w określoną sytuację prawną i faktyczną, wynikającą z zawarcia umowy sprzedaży oraz udzielenia informacji o stanie nieruchomości. Obowiązek taki wprost wynika z art. 546 k.c., zgodnie z którym sprzedawca jest zobowiązany do udzielenia kupującemu potrzebnych wyjaśnień o stosunkach prawnych i faktycznych dotyczących sprzedanej rzeczy.

Ma rację skarżąca, że nie była ona dłużnikiem osobistym – nie została ona wymieniona w decyzjach jako dłużnik odpowiedzialny solidarnie z podatnikiem (mężem – pozwanym w sprawie). Jednakże wskazać należy, że w oparciu o decyzje Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w B. z dnia 26 czerwca 2003 r. w sprawie (...) określające zobowiązanie pozwanego w podatku akcyzowym od sprzedaży oleju opałowego na cele inne niż opałowe za miesiąc grudzień 2002 r. w wysokości 228.614 zł, za miesiąc czerwiec 2003 r. – 18.970 zł oraz marzec 2003 r. w wysokości 80.504 zł egzekucja mogła być wszczęta do majątku wspólnego podatnika oraz jego małżonka (art. 29 Ordynacji podatkowej) po nadaniu klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi (Leonard Etel, Komentarz do art. 29 ustawy

– Ordynacja podatkowa). W dacie zawierania aktów notarialnych pozwani mieszkali razem, pozwana pracowała w przedsiębiorstwie prowadzonym przez męża.

Podkreślić jednakże należy, że w dniu 1 lipca 2003 r. pozwany sprzedał powódce także zabudowaną nieruchomość stanowiąca jego majątek osobisty. Pozwani wyzbyli się zatem nieruchomości, z których mogła być prowadzona egzekucja w oparciu o decyzje Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w B. z dnia 26 czerwca 2003 r. – stało się to przyczyną umorzenia w dniu 6 stycznia 2006 r. przez Naczelnika Urzędu Skarbowego postępowania egzekucyjnego prowadzonego wobec majątku S. T..

W ocenie Sądu Apelacyjnego brak przekazania koniecznych informacji przez sprzedawcę stanowi niewykonanie obowiązku nałożonego normą art. 546 k.c., co skutkuje odpowiedzialnością za szkodę na zasadach ogólnych (art. 471 k.c - por. Z. Banaszczyk (w:) K.C. Komentarz, K. Pietrzykowski, t. II, s. 232, a także J. Jezioro (w:) K.C. Komentarz, E. Gniewek, s. 938). Z treści wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2005 r. (II CK 291/05, Lex nr 188547) wynika, że sprzedawca z mocy art. 471 k.c. odpowiada za szkodę wynikłą z nienależytego wykonania umowy.

Powódka stała się dłużnikiem ponoszącym solidarną odpowiedzialność z pozwanym z racji nabycia środków trwałych związanych z działalnością gospodarczą zbywcy nieruchomości zabudowanej murem budynkiem gospodarczymi i murem budynkiem mieszkalnym położonej w J. przy ul. (...) o pow. 1171 m⁽²⁾ oznaczonej jako działka nr (...) (...) W wyniku przeprowadzonego postępowania podatkowego Naczelnik Urzędu Skarbowego w Ł. określił wysokość zobowiązania w podatku od czynności cywilnoprawnej, dotyczącej sprzedaży tej nieruchomości, w kwocie 56.182 zł (w akcie notarialnym wymieniono cenę 50.000 zł). Kwotę 56.182 zł uwzględniano przy ustalaniu wielkości obowiązku podatkowego powódki. Podkreślić jednakże należy, że nieruchomość położona w J. przy ul. (...), oznaczona jako działka nr (...), stanowiła majątek osobisty (odrębny) pozwanego (por. akt notarialny znajdujący się w dołączonej sprawie o nr (...))

Naczelnik Urzędu Celnego w Ł. ustalił nadto w decyzji z dnia 12 września 2007 r., że z uwagi na to, iż nieruchomość stanowiąca działkę położoną w obrębie miejscowości Ś. została nabyta przez powódkę za kwotę 7.000 zł (akt notarialny(...)) i organ podatkowy umorzył prowadzone postępowanie w sprawie określenia wysokości podatku od czynności cywilnoprawnych od zbycia tej nieruchomości jako bezprzedmiotowe, należało przyjąć wartość tej nieruchomości na poziomie ustalonym w akcie notarialnym, a zatem nie przekraczała ona kwoty 15.800 zł. Uznał zatem, że z tytułu jej nabycia powódka nie ponosi odpowiedzialności solidarnej z pozwanym.

W toku toczącego się postępowania (...) Naczelnik Urzędu Celnego w Ł. ustalił wartość nieruchomości położonej w obrębie miejscowości B. (akt notarialny (...)) na kwotę 75.500 zł. Ta nieruchomość w dacie zawierania umowy sprzedaży stanowiła majątek wspólny pozwanych. Z motywów decyzji z dnia 12 września 2007 r. wynika, że Naczelnik Urzędu Celnego w Ł. uznał za udowodnione, że łączna wartość nieruchomości, będących składnikami majątku pozwanego, które służyły mu jako środki trwałe do prowadzenia działalności gospodarczej, nabytych przez powódkę, stanowi sumę wartości nieruchomości położonych w miejscowości B. (75.500 zł) i w J. przy ul. (...) (56.182 zł), a więc 131.632 zł. Kwota ta została pomniejszona o kwotę 17.000 zł z uwagi na decyzję Naczelnika Urzędu Skarbowego w Ł. z dnia 12 lutego 2004 r., ustalającą solidarną odpowiedzialność powódki za zaległości pozwanego związane z prowadzoną działalnością gospodarczą z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych za rok 2002 (uzasadnienie decyzji z dnia 12 września 2007 r. – k.7 i 8). Odpowiedzialność powódki za zaległości podatkowe pozwanego za grudzień 2002 r. to kwota 86.938 zł plus odsetki powstałe od zaległości do dnia nabycia nieruchomości w wysokości – 5.654 zł (łącznie 92.592,80 z). Natomiast odpowiedzialność powódki za zaległości podatkowe pozwanego za czerwiec 2002 r. to kwota 18.970 zł plus odsetki powstałe od zaległości do dnia nabycia nieruchomości w wysokości – 3.119,20 zł (łącznie 22.089,20 zł). Dodanie tych kwot daje zatem należność w wysokości 114.652 zł. W tej kwocie odpowiedzialność majątkiem osobistym pozwanego zamyka się kwotą 56.182 zł. W zakresie różnicy (114.652 zł - 56.182 zł) podatnik odpowiadałby całym majątkiem wspólnym, a więc objętym wspólnością majątkową małżeńską. Egzekucja z majątku wspólnego wymagała wystawienia tytułu wykonawczego na oboje małżonków. Małżonek – w razie skierowania egzekucji do nieruchomości stanowiących wspólność małżeńską – nie mógłby się bronić (sprzeciwiać się egzekucji) podnosząc, że ten składnik stanowi majątek wspólny. Sprzedaż nieruchomości

położonej w miejscowości B., bez poinformowania nabywcy przez zbywców (pозwanych) o decyzjach ustalających zaległości podatkowe z tytułu podatku akcyzowego, wywarła taki skutek, że powstał po stronie powódki obowiązek uiszczenia jako dłużnik solidarny zaległości podatkowych z tytułu nabycia tejże nieruchomości. Gdyby nie doszło do tej transakcji to pozwana jako jej właścicielka w ramach istniejącej wspólności majątkowej małżeńskiej – w przypadku nieuregulowania należności przez dłużnika i wszczęcia postępowania egzekucyjnego w stosunku do tej nieruchomości – musiałaby znosić toczącą się egzekucję (art. 29 Ordynacji podatkowej).

Jak już wskazywano zdarzeniem powodującym szkodę powódki było zachowanie polegające na złożeniu w umowie sprzedaży zapewnienia, które nie odpowiadało rzeczywistemu stanowi faktycznemu, gdyż zatajało istnienie zobowiązań podatkowych S. T., za które odpowiadał on majątkiem wspólnym.

Według przyjętej na gruncie prawa polskiego teorii różnicy, rozmiar szkody podlegającej naprawieniu będzie wyznaczany poprzez różnicę, wynikającą z porównania stanu istniejącego w chwili ustalania szkody oraz stanu hipotetycznego, który mógłby zaistnieć, gdyby zdarzenie szkodzące nie nastąpiło, przy czym oba te stany dotyczą całokształtu sytuacji konkretnego poszkodowanego (por. A. Szpunar, Ustalenie odszkodowania w prawie cywilnym, Warszawa 1975, s. 39 i nast.). Ocena różnicy stanów powinna być dokonywana z punktu widzenia interesów poszkodowanego. Poszkodowany powinien, w wyniku uzyskania odszkodowania, zostać postawiony w pozycji jakby stan hipotetyczny się ziścił, tj. ani lepszej, ani gorszej.

Aby ocenić szkodę spowodowaną nieprawdziwymi oświadczeniami i zapewnieniami pozwanych i ocenić jej rozmiar, Sąd Apelacyjny porównał stan majątku kupującego, jaki istnieje aktualnie, ze stanem, jaki by zaistniał, gdyby oświadczenia i zapewnienia były prawdziwe. Porównanie takie zaś prowadzi do przyjęcia, że szkoda poniesiona przez powódkę, spowodowana nieprawdziwością zapewnień pozwanej dotyczących braku wiedzy o zobowiązaniach podatkowych ciążyących na jej małżonku (współwłaścicielu nieruchomości w ramach wspólności ustawowej łącznej), wynosi 58.470 zł (114.652 zł - 56.182 zł). Zakładać bowiem należy, że gdyby powódka została poinformowana o wynikających z decyzji Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w B. z dnia 26 czerwca 2003 r. skali zobowiązań pozwanego, które zostały określone, za miesiąc grudzień 2002 r. na kwotę 228.614 zł, za miesiąc czerwiec 2003 r. – 18.970 zł, a za miesiąc marzec 2003 r. na kwotę 80.504 zł wraz z odsetkami od tych zaległości podatkowych, a zatem przekraczających wartość przedmiotu umowy - akt notarialny (...), to nie zdecydowałaby się na zakup nieruchomości położonej w miejscowości B..

Odpowiedzialność pozwanych za szkodę powódki w kwocie 58.470 zł ma charakter odpowiedzialności zwanej w doktrynie odpowiedzialnością in solidum. Obecnie pozwani pozostają w rozdzielności majątkowej. Co prawda w pozwie powódka domagała się zasądzenia dochodzonej kwoty solidarnie od pozwanych, jednakże nie wskazywała ani podstawy faktycznej, ani prawnej odpowiedzialności solidarnej. Zobowiązanie pozwanej do zapłaty kwoty 58.470 zł nie wynika z ustawy, ani też czynności prawnej. Ponośi ona odpowiedzialność z tytułu nienależytego wykonania umowy sprzedaży (art. 471 k.c.). Pozwany, jak wynika z motywów orzeczeń Sądu Okręgowego, Apelacyjnego i Sądu Najwyższego, odpowiada względem powódki w oparciu o treść art. 405 k.c.

Kierując się powyższymi względami Sąd Apelacyjny na mocy art. 386 § dokonał korekty zaskarżonego wyroku przyjmując w zakresie zasądzonej kwoty 58.470 zł odpowiedzialność pozwanych in solidum.

Konsekwencją zmiany wyroku Sądu I instancji, była również korekta rozstrzygnięcia o kosztach procesu, uwzględniająca jego końcowy wynik (art. 100 k.p.c.). Roszczenie powódki w stosunku do pozwanej zostało uwzględnione praktycznie w 50 %, co oznacza, że pozwana w takiej części zobowiązana jest zwrócić powódcie w ramach odpowiedzialności pozwanych in solidum poniesione przez nią koszty postępowania przed Sądem Okręgowym (9.884 zł x 50% = 4.942 zł).

O kosztach postępowania apelacyjnego oraz kasacyjnego, na które składały się poniesione przez pozwaną koszty pełnomocnika (3.600 zł) oraz wydatki poniesione przez powódkę z tytułu opłaty od skargi kasacyjnej (6.266 zł) i koszty pełnomocnika (2.700 zł + 1.800 zł - § 13 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z

urzędu), Sąd Apelacyjny rozstrzygnął na mocy art. 100 k.p.c. i art. 108 k.p.c., mając na uwadze ostateczny wynik procesu (47%-53%).

Wynik postępowania apelacyjnego skutkowało także koniecznością ściągnięcia od powódki 53 % opłaty od apelacji, od której obowiązku uiszczania zwolniona była pozwana (art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych).

O kosztach pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu powódce w postępowaniu kasacyjnym, postanowiono zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (tj. Dz. U. z 2009 r., Nr 146, poz. 1188) w zw. z § 6 pkt 6 i § 13 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.